

za dnevna plačila 800.479 gold., za dejanske priklade 110.006 gold., za dopolnilne pridavke 61.577 gold., za diete in pavšale 115.585 gold., za delovanske pridavke 17.673 gold., za diete in potne stroške 439.020 gold., za zemljemerske stroške 86.977 gold., za najemščine uradnijskih prostorov 20.620 gld., za pisarniške potrebščine in tiskovine 146.925 gold., skupaj 2 milijona in 291.282 gold.

Tu se priporoča varčnost, posebno ondi, kjer so rezultati dvomljivi, posebno namreč za diete in potne stroške s 439.020 gold. in pa pisarniške potrebščine in tiskovine s 146.925 gold.

Po poglavji IV. popravka §. 34. postave in razdelku III. ima centralna cenitvena komisija na podlagi sklenjenih predlogov vseh deželnih cenitvenih komisij in gledé na izid cenitve v posamesnih deželah konečno veljavno vrstilno tarifo za vse dežele določiti.

Težko je pa umeti, za kaj da centralna komisija ne bi bila v stanu že sedaj vrstilne tarife posamesnih deželá pregledati in v pravo razmero spraviti, ko se je vendar po dragem popotovanji njenih odsekov o kakovosti in rodovitnosti zemljišč, o razmeri možnosti pridelkov in obdelovanskih stroškov v posameznih deželah že informirala?

Neopravičena je tedaj zavleka, če misli centralna komisija popolnega izida vcenitve čakati in še le potem konečno veljavno tarifo narediti.

Pri rešitvi vprašanja: ali so vrstilne tarife vseh 17 deželá, katere uravnava gruntne davka zadeva, druga k drugi v pravi razmeri, nima to nobenega pomena, koliko oralov je v tej ali uni deželi v ta ali uni dobrotni razred vcenjenih, marveč imajo za pravo rešitev služiti tisti faktorji, na katerih podlagi so okrajne in deželne vrstilne tarife narejene.

Mi mislimo, da so udje popotnih odsekov centralne komisije vendar že prevdarili to, ali obstoji enakomernost ali ne, na priliko, pri njivah 1. dobrotne razreda v okraji Kromorizu na Moravskem s čistim dohodkom od 35 gold., v Sadecu na Českem s čistim prinosom od 36 gold., v Černovicah v Bukovini s čistim dohodkom od 9 gold., in v Makarskem v Galiciji s čistim dohodkom od 14 gold. itd. itd.

To so poglavitna vprašanja o zadevi vrstilne tarife; njen prevdarek in pretres z vcenitvijo posameznih parcel čisto nič opraviti nima.

Čakati izida vcenitve, da bi se na tej podlagi še le vrstilna tarifa konečno določila, kdo more to zagovarjati? Od državnega zbora trdno pričakujejo davkoplačevalci, da bo pri posvetovanji predložene mu postave o premembi vcenitve zemljišč njih interese varoval in od vlade nasvetovane premembe tako prenaradil, da se načelo samolastne vcenitve varuje.

Gospodarske skušnje.

Kako gosenice lahko pomoriti na drevji.

Malokdaj pomnimo toliko gosenic na drevji kakor letos; če si otrebil drevesa predvčeranjim, pa si jih zopet dobil cele pušeljne danes. Ker v „Novicah“ nasvetovane „gosenične baklje“ nimam,*) s katero bi na drevji ta mrčes smodil, sem si izmislil drugo sredstvo, ki se mi je tako dobro potrdilo, da jo morem z dobro vestjo priporočati sadjerejcem, čeravno že malo pozno pridem ž njim. To sredstvo je apnena voda zme-

*) Ker so nekateri sadjerejci si kupili „gosenično bakljo“ in so letos obilo priliko imeli poskusiti jo, je želeti, da bi razglasili svoje skušnje po „Novicah“.

Vred.

šana nekoliko s trpentinovim oljem. Na kaki 2 zidarski žlici ugašenega apna, kakoršno zidarji navadno za belež jemljejo, se prilije majhen kozarček trpentinovega olja; v to zmes se pomoči navadni zidarski penzelj in ž njim namaže gosenično gnjezdo na drevesu, pa v tem hipu je vsa zalega umorjena. Če se z roko ne more doseči veja, se natakne penzelj na kol in ž njim seže do gosenic. — Ker ni ne apno ne trpentinovo olje sicer vejam škodljivo, zato je to sredstvo tem več hvale vredno.

Kozin.

Odgovor na vprašanje.

Iz M. smo od g. J. Š. dobili pismo, ki toži, da v onem kraju druga košnja naše navadne detelje ni veliko vredna, in stavi nam vprašanje: ali hasne gipsanje pred prvo košnjo tudi drugi, ali pa je treba deteljo po prvi košnji gipsati, da se druga košnja bolje sponese?

Na to vprašanje ta-le odgovor: Ni ne vsak svet za deteljo enako dober, a tudi obilen pridelek ni samo odvisen od svetá. Od tod izvira, da v nekaterih krajih so deteljša veliko bolja memo družih, kjer se potem še manj detelje nakosi pri drugi košnji. Kjer je zemlja apnata, — kjer je čmen dobro plenja, — kjer je svet bil globoko izoran, tam je pravi kraj za našo navadno deteljo, ki se dobro obnese, če sta meseca mali in veliki traven bila precej deževna. — Kar pa se gipsanja tiče, ne pomaga gips tam nič, kjer je v zemlji že žveplokislo apno (gips); to kažejo deteljša v okolici Jeseniški na Gorenjskem tam, kjer gips lomijo; tudi ne pomaga gips prav nič, kjer je svet moker in mrzel. Sicer pa je gips detelji velika dobrota po žveplu, ki ga v sebi ima in je kar naravnost detelji živež, — posrednje pa jej pomaga tudi s tem, da se dušič (gnjilec) amonijaka, ki se je iz gnjijočega gnoja ločil, v podobi žveplokislega omonijaka v deteljo stopi. Iz tega je razvidno, da gipsanje največ koristi prvi košnji, manj pa koristiti more drugi, zato jej gotovo hasne, precej po prvi košnji jo zopet pogipsati. Al — kakor smo gori rekli — ni gips edina pomoč deteljšem, če ni svet za-nje, — če zemlja ni globoko orana bila in jej vreme ni bilo ugodno.

Na deželni Kranjski vino- in sadjerejski šoli na Slapu pri Vipavi

se prične 16. dné junija t. l. četrti brezplačni nedeljski kurs podučevanja že odrasčenih poduka željnih vinorejcev v umni trtoreji in umnem kletarstvu. — Podučevalo se bode vsako nedeljo od 8. do 10. ure zjutraj. Kdor želi k temu poduku priti, oglosi naj se do 16. junija osebno pri podpisnem vodstvu te šole.

Vodstvo deželne vino- in sadjerejske šole na Slapu
25. maja 1878.

Ali so kamnitni tabernakelji dobri ali ne?

(Poslano.) Nedavno je poročala „Danica“, da v Železnikih nameravajo napraviti za ondotno farno cerkev nov kamnit tabernakelj iz belega marmeljna. Ker svojega bližnjega varovati škode in nesreče, je dolžnost vsakega kristijana, zato naj bo svetovano sploh vsakemu farnemu predstojništvu, kjer zdaj mislijo, ali bi utegnili vprihodnje kaj tacega misliti: naj na svojo lastno korist to opusté! Kamnit tabernakelj, če je lep, stane mnogo novcev, poleg tega pa je ljudem vendar malokje všeč. Pa to in enako naj ostane na

*

strani, — poglavitno je to, da so kamniti tabernakeljni zelo zelo nepraktični. Izmed več dokazov naj omenimo le enega. Pri neki veliki fari na Dolenjskem so napravili zadnja leta tak kamnit tabernakelj; toda kmalu se je pokazala velikanska napaka: tolika vlažnost namreč, da so v njem celó sv. hostije plesnеле. Velečastiti ondodni gosp. dekan je dal opeti tabernakelj z lepimi tapetami, al kmalu so po njih skoro gobe rastle; potem ga je dal obleči z lesenimi deskami, a tudi te so bile kmalu mokre. Poslednjič je kamnosek pri straneh izdolbil luknjice (dušnike), a tudi to le malo pomaga! — Da bi bili toraj ljudje obvarovani povsod taci in enaci škod, štel si je pisatelj teh vrstic nekako v dolžnost, javno omeniti o škodljivosti in napaki taci cerkvenih naredeb, ki se ne dadó drugače zboljšati, kakor s tem, da se zopet odstranijo. Kam pa naj se postavi dragoceni kamniti tabernakelj, ako se v cerki rabiti ne more? Na to vprašanje naj si išče odgovora vsakdo sam! Dixi et salvavi animam meam.

Mnogovrstne novice.

* *Razstava tičev* je zdaj na Dunaji. Med družimi se vidi ondi lastavica v tičniku, katera žvižga raznotere napeve, škorec, ki precej dobro izgovarja 127 besedi, nekatere v celih izrekih, in pa šojka, katera latinske besede izgovarja.

* *Kdor vitez zlatega runa* ne postane brezplačno, mora za poslavljenje s tem redom (ordenom), ki je najimenitnejši, 800 cekinov takse plačati. Ker je nedavno 16 mož bilo odlikovano s tem redom in jih 12 med njimi mora takso plačati, znašajo te takse skupaj 9600 cekinov, od katerih po dotičnih štatutih doide kancelarju tega reda, ki je sedaj baron Krauss, blizo 40.000 gold. — No, kancelar „des Ordens des goldenen Vlieses“ biti se izplača!

* *Škodljivoost visocih petá na čevljih*, kakor jih danes nosijo ženske, je dokazal dr. Busch, profesor kirurgije v Bonu. On pravi, da ženska, ki nosi visoke in tanke podpetke (stókle), ne enega pravičnega koraka storiti ne more, ampak prisiljena je balancirati s celim svojim životom, da se more na nogah vzdržati. Zato pa se napenjajo drugi členi, posebno v gležnjih in kolenih, tako silno, da večkrat nastajajo otekline in rane posebno v kolenih. Mislite si sedaj „gospo“ ali „gospico“ s takimi podpetkami še pod kikirjo zvezano pri kolenih, da ne more, če treba, široko stopiti, potem imate pred seboj celo prismodo, kateri je zdravje nič, neumna moda pa vse! — Glas prof. Buscha pa bode vkljub temu — kakor „Pučk. Nov.“ resnično trdijo — ostal glas vpijočega v puščavi pri naših opicah tako dolgo, dokler — v Parizu se ne zavržejo visoke podpetke! Ko bi se take prismode morale brez krila producirati na ulicah, letali bi fantalini za njimi, da bi se sramovale.

Zabavno berilo.

Iz sodnijskega življenja.

Po spominu starega skušenega pravnika.

Spisuje Jakob Aléšovec.

Iz globočine morjá.

(Dalje.)

Po teh sitnostih poišče Dolar one bankirje, do katerih je imel Špitler denarne nakaznice v Hamburgu. Ne eden ni hotel o tem nič vedeti, vsak pa je trdil, da dozdaj ni bilo nikogar z enakimi nakaznicami po denar

in da tako veliki zneski v tem času sploh niso bili izplačani. „Če je to res — in zakaj ne bi bilo?“ — si misli Dolar — „potem Spitlerja še ni bilo sem, mora biti še le na poti. Zdaj mi ne bo ušel.“ Najame si tedaj stanovanje blizu luke in kedar se bliža kaka ladija, jo gré čakati k morju kolikor mogoče med prve čakalce, katerih je bilo vselej veliko.

Tako hodi in hodi, več bark prijadra iz različnih krajev, tudi s severa, on ogleduje in pazi na vse potnike, katerih stopi vselej več ali manj na suho, ali ne enega ni, ki bi bil Spitlerju količkaj podoben. Bankirji, pri katerih se vrh tega večkrat glasi, vsi še vedno trdijo, da ni bilo nikogar po denar z omenjenimi nakaznicami.

Tako čakajočemu pretekó trije meseci, o Spitlerji ni še duha ne sluha. Klavern in pobitega duha, pa tudi nekoliko bolehnega telesa — ker Evropejcem južni in jako sparjeni zrak tega mesta ne vgaja, se sprehaja nekega dne ob bregovji zunaj mesta in ker je vročina še pod drevjem neprenesljiva, malo postojí ter si briše čelo. Ko se pri tem malo nazaj ozre, vidi dva evropejsko oblečena človeka na videz v živahnem pogovoru iti za sabo. Da bi ju ne motil, gré v stran tako, da ga zakriva grmovje. Ni ga volja sicer paziti na njun pogovor, ki je bil jako glasen, a vdari mu na uho glas in sicer v nemškem jeziku, glas, katerega dobro pozná, čegar lastnika išče, — glas Spitlerja.

„Tu lahko malo postojiva“ — spregovori isti hip drugi globočji glas v manj gladki nemščini — „kajti vrag me vzemi, vi hitite, kakor da bi za nama gorelo, gospod Schmid. Strela, če se vročine ne bom stopil!“

„Se pač vidi, gospod Bernard“ — odgovori meni dobro znani glas — „da hoje niste navajeni. Vendar, če malo postojiva ali se tû ob drevesa nasloniva, ker klopi tu ni, kakor pri nas v — v Manheimu po sprehajališčih, bo tudi meni všeč, kajti to solnce je vroče ko razbeljeno jeklo. Če je vse leto tako, potem grem pač rajše v Evropo nazaj, ko da bi kupil vaše posestvo, katero vrh tega še tako drago držite. 100.000 pesos — premislite!“

„Ni predrago, verjemite!“

Potem začne „Bernard“, kakor ga je tovariš imenoval, na dolgo in široko razkladati prednosti svojega posestva, Dolar pa steguje vrat, da bi čez grmovje ali med grmovjem videl obraz onega, katerega je Bernard „Schmida“ imenoval. Ker so bile besede zelo glasne, se je mogel še bolj približati in ko zagleda obraz „Schmida“, je gotov, da je to Spitler, čeravno po glasu o tem že prej ni več dvomil. Tedaj je Spitler tu, že davno tû, kajti z ladijami, kar jih je prijadralo vpričo Dolarja, se ni mogel pripeljati, ker bi se mu nikakor ne bil mogel memo paznih oči zmuzniti. To je zastavica, katere pa Dolar nima časa ugibati, kajti ravno odgovori „Schmid“ na vso hvalo Bernardovo: „Vse to utegne biti, kakor vi pravite. A mene tu ne veseli dalje bivati, kraj je nezdrav. Pa je še nekaj družega, kar me žene od tod. Od policije sem dobil namreč naznailo, da je sem prišel nek — norec, ki nekoga išče, kateremu bi utegnil jaz podoben biti, in da, če mi ta norec kaj stori, policija ne bo odgovorna zame. Norci — to veste — so nevarni, zato bi se mu rad umaknil.“

„Ali ga poznate?“

„Ravno to je, kar me skrbi, ne poznam ga, sicer bi ga že vedel na stran spraviti. Saj imate tû ljudi, ki za denar vedó, kje tiči človeku srcé!“

„O, ne manjka se jih in še dragi niso. Za par pesos, pa zgine tisti, ki je komu na poti, da se jim le prej pokaže.“

„Bankirji, pri katerih sem zamenil nakaznice in ki so zaslužili pri njih lep denar, so mi obljubili pokazati